

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4MCdo/10/2013
Identifikačné číslo spisu:	3104899938
Dátum vydania rozhodnutia:	27.05.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Edita Bakošová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:3104899938.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Edity Bakošovej a sudcov JUDr. Evy Sakálovej a JUDr. Ľubora Šeba v právnej veci žalobkyne A. bývajúcej v T., proti žalovanej Allianz -Slovenskej poisťovni, a.s., so sídlom v Bratislave, Dostojevského rad č. 4, IČO: 00 151 700, o zvýšenie odškodnenia za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 11 C 90/2004, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 20. októbra 2011 sp. zn. 19 Co 229/2010, v spojení s rozsudkom Okresného súdu Trenčín z 19. februára 2010 č.k. 11 C 90/2004-196, takto

rozhodol:

Mimoriadne dovolanie z a m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Žalobou doručenou Okresnému súdu Trenčín 28. júna 2004 sa (po zmene petitu) žalobkyňa domáhala voči žalovanej zaplata sumy 197.400,- Sk (6.552,48 Eur) s 11% úrokom z omeškania od 24. apríla 2004 do zaplata sumy 7.686.000,- Sk (255.128,46 Eur) predstavujúcej 60-násobné zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia a sumy 4.275.000,-Sk (141.904 Eur) predstavujúcej 60-násobné zvýšenie náhrady za bolesť spôsobenú jej poškodením zdravia a jeho liečbou ako následkami úrazu, ktorý utrpela 22. novembra 2003 pri dopravnej nehode ako spolujazdkyňa. Uplatnený nárok odôvodnila ťažkými zraneniami, mimoriadne bolestivým priebehom liečby, jej dĺžkou, vykonanými operáciami, rehabilitáciami a trvalými následkami pre ďalší život v stave úplnej invalidity.

Okresný súd Trenčín rozsudkom z 19. februára 2010 č.k. 11 C 90/2004-196 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni titulom bolestného sumu 16.323,94 Eur, titulom sťaženia spoločenského uplatnenia sumu 121.011,75 Eur, spolu s 9% ročným úrokom z omeškania zo sumy 6.552,48 Eur od 10. júla 2004 do 14. marca 2005, všetko do 30 dní od právoplatnosti rozsudku, vo zvyšku žalobu zamietol a rozhodnutie o trovách konania ponechal na samostatné rozhodnutie. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 427, § 444 Občianskeho zákonníka, § 2 ods. 1, § 4 ods. 1, § 6 ods. 1, 2 a § 7 ods. 1, 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia (ďalej len

„vyhláška“). Zodpovednosť v danej veci vyvodil z § 427 Občianskeho zákonníka a pasívnu legitímáciu žalovanej z § 15 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Výkonaným dokazovaním mal preukázať, že 22. novembra 2003 došlo k dopravnej nehode, pri ktorej žalobkyňa utrpela ťažké zranenia, v dôsledku ktorých sa podrobila viacerým operáciám s následnou dlhodobou liečbou a rehabilitáciami. S prihliadnutím k okolnostiam súvisiacimi s úrazom žalobkyne pri dopravnej nehode, súd posúdil danú vec ako prípad hodný osobitného zreteľa, ktorý pripúšťa zvýšenie náhrady aj nad najvyššie výmery odškodnenia stanovené v § 7 ods. 1, 2 vyhlášky. Zohľadnil okrem intenzity bolestí utrpенých žalobkyňou i konkrétne dôsledky, aké malo toto poškodenie zdravia na jej životné úkony a najmä skutočnosť, že poškodenie zdravia utrpela v mladom a vysoko produktívnom veku, v čase, keď plánovala založiť rodinu, a že po úraze zostala ochrnutá a odkázaná na pomoc iných, pričom prognóza jej zdravotného stavu je trvalá invalidita. Dôvody, umožňujúce výnimočné zvýšenie odškodnenia za bolesť, vyvodil súd predovšetkým z okolností vymedzených v bode I. odsek 6 Zásad pre hodnotenie odškodnenia za bolesť, tvoriacich prílohu A. vyhlášky, najmä, keď ani zvýšenie na 2-násobok základnej sadzby nepostačuje na primerané zmiernenie ich následkov. Pri stanovení výšky náhrady odškodnenia za bolesť a sťaženia spoločenského uplatnenia prihliadol na znalecký posudok a tiež intenzitu bolesti a náhradu za bolesť preto zvýšil na 15-násobok, čo predstavuje sumu 16.323,94 Eur (491.775,- Sk) po odpočítaní už zaplatenej sumy 42.600,- Sk pri základnom bodovom ohodnotení bolestného počtom bodov 593,75 a hodnote bodu 60,- Sk a náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia zvýšil na 30-násobok, čo predstavuje sumu 121.011,75 Eur (3.645.600,- Sk) po odpočítaní už zaplatenej sumy 197.400,- Sk pri základnom bodovom ohodnotení sťaženia spoločenského uplatnenia počtom bodov 2.135 a hodnote bodu 60,- Sk. Súd prvého stupňa priznal žalobkyni aj úrok z omeškania od 10. júla 2004 do 14. marca 2005 zo sumy 6.552,48 Eur (z odškodnenia zodpovedajúceho časti základnému počtu bodov za sťaženie spoločenského uplatnenia požadovaného žalobkyňou od 24.04.2004 do zaplattenia vo výške 11%) vo výške 2-násobku diskontnej sadzby, t.j. 9 % ročne, keď mal za to, že túto časť odškodnenia bola žalovaná povinná zaplatiť podľa § 11 ods. 5 zákona č. 381/2001 Z.z. v lehote 3 mesiacov od predloženia lekárskeho posudku 8. apríla 2004 listom o oznámení škodovej udalosti zo 6. apríla 2004. Keďže žalovaná uvedenú sumu uhradila 15. marca 2005, bola v období od 10. júla 2004 do 14. marca 2005 v omeškaní. Vo zvyšnej časti súd žalobu ako nedôvodnú zamietol.

Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 20. októbra 2011 sp. zn. 19 Co 229/2010 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. potvrdil. Uviedol, že podrobne preskúmal námietky, ktoré boli žalobkyňou v odvolaní vznesené a v plnom rozsahu sa stotožňuje so skutkovými i právnyimi závermi súdu prvého stupňa, osvojil si aj dôvody napadnutého rozsudku, na ktoré v celom rozsahu poukázal. Uviedol, že žalobkyňa v odvolaní neuviedla žiadne podstatné okolnosti, ktoré by mohli privodiť zmenu napadnutého rozhodnutia. O trovách konania s poukazom na ustanovenie § 224 ods. 4 O.s.p. nerozhodoval.

Na základe podnetu žalobkyne podal proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvého stupňa do výroku, ktorým bola žaloba vo zvyšku zamietnutá, s poukazom na § 243e ods. 1 písm. a/ v spojení s § 237 písm. f/ a § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) mimoriadne dovolanie, v ktorom navrhol zrušiť rozsudok krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu a vec v napadnutej časti vrátiť Okresnému súdu Trenčín na ďalšie konanie. Uviedol, že súdy sa dôsledne neriadili § 1, § 2, § 3, § 157 ods. 2 O.s.p., § 2 ods. 1, § 7 ods. 1, 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. a časti A. bod I. prílohy vyhlášky. Namietal, že rozhodnutie súdu prvého stupňa v časti zvýšenia odškodnenia za bolesť nie je možné považovať za správne, pretože súd prvého stupňa nesprávne vychádzal zo základného bodového ohodnotenia bolestného 593,75 bodu. S poukazom na zásady pre hodnotenie odškodnenia za bolesť uvedené v prílohe A. bod I. ods. 2, 3, 4, 6, 7 uviedol, že lekár pri hodnotení poškodenia zdravia spôsobeného úrazom vychádza zo základnej sadzby počtu bodov tak, ako sú stanovené pod písm. B. bod I. prílohy vyhlášky a ak sú dané dôvody uvedené v ods. 6 a 7 zásad pre hodnotenie odškodnenia za bolesť (príloha A. bod I. vyhlášky), hodnotenie základnej sadzby zvýši a výsledný takto stanovený počet bodov potom predstavuje základné bodové ohodnotenie bolestného. V prejednávanej veci znalec základnú sadzbu 593,75 bodu zvýšil na dvojnásobok, t.j. 1.187,5 bodu, preto pokiaľ súd do základného počtu bodov pre

hodnotenie bolestného nezahrnul aj zvýšenie odškodnenia podľa prílohy A. bod I. ods. 6 a 7 vyhlášky, rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, čím je daný dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. Ďalej uviedol, že v zmysle platnej právnej úpravy má súd oprávnenie, aby v každom jednotlivom a individuálnom prípade podľa svojej úvahy posúdil, v akom rozsahu zvýšenie za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia je v konkrétnej posudzovanej veci primerané. Namietol, že súd prvého stupňa nepostupoval dôsledne pri rozhodovaní (úvahe - pozn. dovolacieho súdu) o výnimočnom zvýšení odškodnenia za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle zásad pre hodnotenie tohto odškodnenia, keď podľa ustálenej súdnej praxe v obdobných prípadoch súdy priznávajú poškodeným zvýšenie bolestného v rozmedzí 50 a viac násobku a rovnako aj pri určení výšky mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia. Vyslovil v tejto súvislosti názor, že rozhodnutie súdu prvého stupňa nevystihuje rozsah miery utrpenia žalobkyne pri stanovení o výške bolestného, ale ani rozsah, v akom je žalobkyňa obmedzená a prakticky vylúčená z osobného, rodinného, spoločenského a kultúrneho života, preto rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Napokon uviedol, že rozsudok odvolacieho súdu trpí vadou uvedenou v § 237 písm. f/ O.s.p., pretože nesplňa požiadavky ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. na kvalitatívnu správnosť odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Uviedol, že odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozhodnutia prvostupňového súdu. Na zvýraznenie správnosti poukázal na skutkové a právne závery vyslovené pred súdom prvého stupňa, na základe ktorého do svojho rozhodnutia prevzal jeho právne závery, „avšak bez ich logického vysvetlenia a bez uvedenia konkrétnych dôvodov, prečo považuje rozsudok prvostupňového súdu za správny.“ Ďalej uviedol, že odvolací súd v dôvodoch rozhodnutia žiadnym spôsobom nereagoval „na námietky odvolania žalovanej“ a obmedzil sa iba na skonštatovanie, že nejde o podstatné okolnosti, ktoré by mali za následok zmenu rozhodnutia. Vzhľadom na tieto skutočnosti odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu je nepreskúmateľné, čo malo za následok porušenie práva žalobkyne na spravodlivé súdne konanie a odňatie jej možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Žalobkyňa sa k mimoriadnemu dovolaniu nevyjadrila.

Žalovaná vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedla, že nie je rozhodujúce, z akého základu súd prizná zvýšenie bolestného (t.j. zo základného alebo zvýšeného), pretože pre poškodeného je dôležitá výsledná suma, ktorú požaduje a ktorú súd upraví len príslušným násobkom, teda v oboch prípadoch ide o sumu totožnú. Generálny prokurátor však neuviedol, v čom spočíva porušenie zákona v tomto prípade, keď súd priznal žalobkyni sumu, ktorú uznal za vhodnú. Za nespresvedčivé považuje mimoriadne dovolanie v časti, v ktorej generálny prokurátor posudzuje správnosť či nesprávnosť rozhodnutia oboch súdov, pokiaľ rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu, najmä tvrdenie, že je ustálenou súdnou praxou, že v obdobných prípadoch poškodenia zdravia súdy priznávajú zvýšenie o 50 a viac-násobok. Za nedôvodnú považoval aj námietku nedostatočného odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, keď odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil s rozhodnutím súdu prvého stupňa, ktorý sa vyporiadal so všetkými argumentmi uvádzanými účastníkmi v konaní. Navrhla preto mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu účastníka konania (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok okresného aj krajského súdu v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. a § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie nie je opodstatnené.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. môže byť mimoriadne dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom mimoriadneho dovolania, ale i v mimoriadnom dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok

nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako boli v mimoriadnom dovolaní označené, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť podľa § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p., t.j., či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným. Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť mimoriadneho dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

Generálny prokurátor ako dovolací dôvod uvádza, že konanie na odvolacom súde je postihnuté vadou konania podľa § 243f ods. 1 písm. a/ v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p., a rozhodnutia oboch súdov spočívajú v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkanú nesprávnosť, ktorej sa mal dopustiť odvolací súd, sa preto dovolací súd najskôr zaoberal otázkou, či postupom odvolacieho súdu nebola žalobkyni odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Pod odňatím možnosti konať pre súdom treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odnímajú tie jeho procesné práva, ktoré mu zákon priznáva. O vadu konania, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. Takáto vada konania znamená porušenie základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý súdny proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

Z hľadiska posúdenia existencie procesnej vady podľa § 237 písm. f/ O.s.p. ako dôvodu zakladajúceho prípustnosť mimoriadneho dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu (v danej veci proti potvrdzujúcemu rozsudku) nie je pritom významný subjektívny názor dovolateľa, že v konaní k takejto procesnej vade došlo, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne takouto vadou postihnuté, t.j. že nastali skutočnosti v dôsledku, ktorých vada vznikla (prejavila sa) v rozhodnutí odvolacieho súdu.

Generálny prokurátor namietal, že konanie je postihnuté vadou tejto povahy z dôvodu absencie dostatočného a presvedčivého odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý rozsudok súdu prvého stupňa s poukazom na § 219 ods. 2 O.s.p. potvrdil bez konkrétnych dôvodov, prečo považuje rozsudok prvostupňového súdu za správny, pričom žiadnym spôsobom nereagoval na námietky žalovanej uvádzané v odvolaní.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonával ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Povinnosť súdov rozhodnutia odôvodniť v súlade s vyššie citovaným ustanovením je jedným z princípov riadneho a spravodlivého procesu vyplývajúcich z článku 36 a nasledujúcich Listiny základných práv a

slobôd, ktorý predstavuje súčasť práva na spravodlivý proces. Z odôvodnenia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Stav, kedy rozsudok nespĺňa náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p., vo svojich dôsledkoch vedie k tomu, že sa stáva nepreskúmateľným. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 3. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/03). Právo na odôvodnenie, ktorého štruktúra je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O.s.p. sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 O.s.p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 16. marca 2005 sp. zn. II. ÚS 78/05). Zároveň je potrebné zdôrazniť, že zákonom č. 384/2008 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť 15. októbra 2008, bol dovtedajší text § 219 O.s.p. doplnený okrem iného odsekom 2, podľa ktorého, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov zodpovedajú vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávany prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Z odôvodnenia jeho rozsudku nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu podstaty a zmyslu. Súd prvého stupňa s ohľadom na vykonané dokazovanie primerane vysvetlil, v čom videl dôvod na mimoriadne zvýšenie náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia u žalobkyne a podrobne uviedol aj výpočet, ktorým dospel k výslednej sume, ktorú uložil žalovanej zaplatiť.

V prejednávanej veci sa odvolací súd stotožnil so skutkovými a právnymi závermi prvostupňového súdu, rozhodnutie súdu prvého stupňa považoval za vecne správne. V celom rozsahu sa stotožnil aj s odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa, a preto sa v dôvodoch svojho rozhodnutia obmedzil na konštatovanie správnosti postupu prvostupňového súdu pri skúmaní splnenia podmienok pre zvýšenie náhrady za bolesť na 15-násobok základného bodového ohodnotenia a pre zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia na 30-násobok základného bodového ohodnotenia. Samotná skutočnosť, že žalobkyňa sa s týmito dôvodmi nestotožňuje, neznamena, že jeho zdôvodnenie nezodpovedá požiadavkám, ktoré na túto časť rozsudku kladie vyššie citované zákonné ustanovenie. Za daného stavu potom nemožno považovať za vadný postup odvolacieho súdu, keď v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. si osvojil dôvody rozsudku súdu prvého stupňa a v celom rozsahu na ne poukázal. Pokiaľ generálny prokurátor vytýka odvolaciemu súdu, že žiadnym spôsobom nereagoval na námietky žalovanej uvádzané v odvolaní, dovolací súd poznamenáva, že žalovaná odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa nepodala, preto dovolací súd túto námietku považoval za nedôvodnú. Pokiaľ išlo o námietky žalobkyne uvádzané v odvolaní, z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že námietky žalobkyne podrobne preskúmal, dospel však k názoru, že nie sú spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozhodnutia. Dovolací súd na tomto mieste poznamenáva, že žalobkyňa v odvolaní len opakovala skutočnosti uvádzané v konaní pred súdom prvého stupňa, s ktorými sa súd prvého stupňa v dôvodoch svojho rozhodnutia vysporiadal, pričom odvolací súd sa so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa v celom rozsahu stotožnil (por. vyššie uvedené).

Vychádzajúc z uvedeného a so zreteľom na obsah dovolaní napadnutého rozsudku, dospel dovolací

súd k záveru, že právo žalobkyne na riadne odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu porušené nebolo (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní uplatnil tiež dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p., t.j. nesprávne právne posúdenie veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav. Dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Generálny prokurátor konkrétne nepovažoval za správne rozhodnutie súdu prvého stupňa v časti zvýšenia odškodnenia za bolesť z dôvodu, že súd vychádzal pri zvýšení náhrady za bolesť zo základného bodového ohodnotenia bolestného 593,75 bodu a tiež nepovažoval za správnu úvahu súdu pri stanovení násobku zvýšenia odškodnenia za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 7 ods. 3 vyhlášky na 15-násobok za bolesť a 30-násobok za sťaženie spoločenského uplatnenia, keď v týchto prípadoch súdy priznávajú odškodnenie zvýšené o 50-násobok a viac.

V predjednávanej veci pri určovaní náhrady za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia súd správne vychádzal z vyhlášky č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v znení účinnom v čase vzniku škody (por. § 11 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z.).

Podľa § 1 vyhlášky, bolesti a sťaženie spoločenského uplatnenia spôsobené úrazom, chorobou z povolania alebo iným poškodením na zdraví (ďalej len "poškodenie na zdraví") sa odškodňujú jednorazovo.

Podľa § 2 ods. 1 vyhlášky, odškodnenie za bolesť sa poskytuje za bolesti spôsobené poškodením na zdraví, jeho liečením alebo odstraňovaním jeho následkov, a to podľa zásad a sadzieb ustanovených v prílohe tejto vyhlášky. Odškodnenie za bolesť musí byť primerané povahe poškodenia na zdraví a priebehu liečenia.

Podľa § 4 ods. 1 vyhlášky, sťaženie spoločenského uplatnenia sa odškodňuje, ak poškodenie na zdraví má preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre životné úkony poškodeného, pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo pre plnenie jeho spoločenských úloh (ďalej len "následky"). Odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia musí byť primerané povahe následkov a ich predpokladanému vývoju, a to v rozsahu, v akom sú obmedzené možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a spoločnosti.

Podľa § 6 ods. 1 vyhlášky, pri odškodňovaní sťaženia spoločenského uplatnenia sa vychádza zo základného počtu bodov, ktorým bolo toto sťaženie ohodnotené v lekárskom posudku.

Podľa § 6 ods. 2 vyhlášky, suma zodpovedajúca základnému počtu bodov zistenému lekárom sa primerane zvýši až na dvojnásobok podľa predpokladov, ktoré poškodený vo veku, v ktorom bol poškodený na zdraví, mal pre uplatnenie v živote a v spoločnosti a ktoré sú v dôsledku poškodenia obmedzené alebo stratené. Týmito predpokladmi sa rozumie najmä možnosť uplatniť sa v rodinnom, politickom, kultúrnom a športovom živote a možnosť voľby povolania a ďalšieho sebazvedelávania; pritom sa prihliada na to, či ide o muža alebo ženu a pri odstrániteľnosti trvalých následkov aj na upozornenie lekára podľa § 10.

Podľa § 7 ods. 1 vyhlášky, výška odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia sa určuje sumou 60 Sk za jeden bod.

Podľa § 7 ods. 2 vyhlášky, celková výška odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia z jedného poškodenia na zdraví nesmie presiahnuť sumu 240 000 Sk; z toho odškodnenie za bolesť

nesmie presiahnuť sumu 72 000 Sk.

Podľa § 7 ods. 3 vyhlášky, v prípadoch hodných osobitného zreteľa môže súd odškodnenie za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia primerane zvýšiť, a to i nad sumu ustanovenú v odsekoch 1 a 2.

Gramatickým, logickým aj systematickým výkladom je treba dospieť k záveru, že § 6 ods. 1, 2 vyhlášky sa vzťahuje k bodovému hodnoteniu tak sťaženia spoločenského uplatnenia ako aj bolesti, pretože vyhláška tieto nároky neposudzuje rozdielne.

Rozsah a spôsob poškodenia zdravia, jeho závažnosť, priebeh liečenia vrátane náročnosti použitej liečby a vzniknuté komplikácie sú zohľadnené už pri určení základného bodového ohodnotenia bolesti v medziach sadzieb stanovených v prílohe vyhlášky.

Zásady pre hodnotenie za bolesť sú uvedené v prílohe A., bod I. vyhlášky a sadzby pre hodnotenie bolestného pri úrazoch v prílohe B. bod I. vyhlášky. Podľa prílohy A., bod I. ods. 2 vyhlášky, lekár podávajúci posudok ohodnotí poškodenie na zdraví počtom bodov podľa ďalej ustanovených sadzieb. Podľa ods. 6, hodnotenie poškodenia na zdraví vykonané podľa odsekov 2 až 4 sa zvýši až o polovicu, ak a/ došlo k infekcii rany (s výnimkou tetanu); ohodnotenie možno zvýšiť len za to zranenie, ktorého doba liečenia sa infekciou predĺžila, b/ poškodenie na zdraví vyžadovalo bolestivejší spôsob liečby, ako sú opätovné transfúzie a infúzie, alebo pri liečbe nastali komplikácie, ako sú zápal žíl, preležaniny, zápal pľúc a pod., c/ povaha zranenia si vyžiadala operačný výkon, pričom za operačný výkon sa nepovažujú injekcie, punkcie kĺbu, hrudníka a abscesov, infúzie a transfúzie; toto zvýšenie sa však nevykoná, ak operačný výkon je už uvedený a hodnotený v základnej sadzbe pre príslušné poškodenie. Podľa ods. 7, pri súbehu dôvodov pre zvýšenie uvedených v odseku 6 možno odškodnenie za bolesť zvýšiť najviac na dvojnásobok základnej sadzby. Taký posudok možno však vydať iba vtedy, ak ho potvrdil prednosta príslušného odborného oddelenia alebo jeho zástupca. Výsledný takto stanovený počet bodov potom predstavuje základné bodové ohodnotenie bolestného. (por. tiež rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 175/2009, 3 Cdo 64/2008, 3 Cdo 72/2008, 3 Cdo 229/2008, 5 Cdo 27/2008).

V prejednávanej veci z posudku o bolestnom z 29. marca 2004 vyplýva, že lekár pri hodnotení bolestného po úraze vychádzal zo základného počtu bodov ako sú stanovené pod písm. B. bod I. prílohy vyhlášky, ktoré u všetkých položiek (okrem položky 231) znížil na 3, pričom len u položky 107.b zvýšil bodové hodnotenie na dvojnásobok (131,25 x 2), čo potvrdil svojim podpisom prednosta príslušného oddelenia a celkový počet bodov tak bol stanovený na 710 bodov.

Súdom ustanovený znalec vo svojom znaleckom posudku ohodnotil bolestné žalobkyne základným počtom bodov 593,75 (ktorú výšku generálny prokurátor v dovolaní ani žalobkyňa v konaní nespochybnila - por. č.l. 130) v zmysle zásad pre hodnotenie za bolesť uvedených v prílohe A., bod I. vyhlášky a sadzieb pre hodnotenie bolestného pri úrazoch v prílohe B. bod I. vyhlášky. Pokiaľ však znalec takto celkom stanovený počet bodov s poukazom na zásady pre hodnotenie uvedené v prílohe A. bod I. vyhlášky a jeho ods. 6 písm. b/, c/, a ods. 7 zvýšil na dvojnásobok celkového počtu bodov, dostal sa mimo limitov práva, pretože takéto zvýšenie možno priznať iba so súhlasom prednostu príslušného odborného oddelenia alebo jeho zástupcu, kedy by takto stanovený počet bodov predstavoval základné bodové ohodnotenie bolestného. V prejednávanej veci totiž zvýšenie bodového hodnotenia na dvojnásobok potvrdil prednosta oddelenia len u položky č. 107.b (por. vyššie uvedené). Zvýšenie bodového hodnotenia znalcom na dvojnásobok celkového počtu bodov bolo preto v predmetnej veci potrebné posudzovať len ako odporúčanie znalca poskytnúť žalobkyni odškodnenie za vytrpenú bolesť vo výške dvojnásobku podľa ustanovenia § 6 ods. 2 vyhlášky.

Námietka generálneho prokurátora, že súd prvého stupňa do základného počtu bodov pre hodnotenie bolestného nezahrnul aj zvýšenie odškodnenia za bolesť podľa prílohy A. bod I. ods. 6 a 7 vyhlášky, tak nebola dôvodná.

Generálny prokurátor ďalej vytýka obom súdom, že v zmysle ustanovenia § 7 ods. 3 vyhlášky, nepriznali žalobkyni zvýšenie náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia v dostatočnej výške, keď 15-násobné zvýšenie za bolesť a 30-násobné zvýšenie za sťaženie spoločenského uplatnenia v obdobných prípadoch súdy zvyšujú o 50-násobok a viac.

Ustanovenie § 7 ods. 3 vyhlášky, ktoré umožňuje mimoriadne zvýšenie odškodnenia sťaženia spoločenského uplatnenia patrí k právnym normám, ktoré neurčujú presne podmienky a predpoklady, za ktorých sa má aplikovať toto ustanovenie, ale jeho aplikácia závisí na úvahe súdu. Toto ustanovenie prenecháva súdu, aby v každom jednotlivom prípade sám podľa svojho uváženia posúdil, či sa jedná o prípad hodný osobitného zreteľa a v prípade, že tomu tak je, aké zvýšenie náhrady je v konkrétnej veci primerané. V prípadoch, v ktorých predpis poskytuje súdu možnosť uváženia, môže dovolací súd spochybniť úvahu súdu len v prípade, ak je zjavne neprimeraná.

Zvyšovanie náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia pomocou násobkov nie je výslovne upravené v právnom predpise a podstatná je primeranosť celkovej čiastky odškodnenia, pričom násobky sú zaužívanou pomôckou, ktorá prispieva k zjednocovaniu rozhodovacej praxe súdov. Súd pri určovaní výšky požadovanej náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia rieši právnu otázku predpokladov zvýšenia odškodnenia podľa ustanovenia § 7 ods. 3 vyhlášky.

Ustálená súdna prax považuje za východisko úvah v tomto smere skutočnosť, že už základné bodové ohodnotenie (§ 6 ods. 1 vyhlášky) zohľadňuje okolnosť, že poškodený je vplyvom následkov utrpeného zranenia obmedzený vo svojich možnostiach v rôznych smeroch. Primerané zvýšenie podľa ustanovenia § 6 ods. 2 vyhlášky potom predpokladá existenciu ďalších skutočností umožňujúcich záver, že obmedzenie poškodeného nemožno vyjadriť len základným odškodnením. Dopadá na prípady, kedy konkrétne skutočnosti vyplývajúce z porovnania zdravotného stavu pred zranením a po ňom umožňujú záver, že základné odškodnenie plne nevyjadruje dôsledky zhoršeného zdravotného stavu pre životné úkony poškodeného, lebo škoda na zdraví viedla ku zvlášť ťažkým následkom, ktoré sú charakterizované ako také následky, ktoré podstatne obmedzujú alebo významne menia alebo znemožňujú ďalšie uplatnenie v živote a to s ohľadom na vek poškodeného a jeho predpokladané uplatnenie v živote.

Postup podľa ustanovenia § 7 ods. 3 vyhlášky (t.j. zvýšenie náhrady nad vyhláškou stanovený limit uvedený v § 7 ods. 2, ktorý prináleží len súdu, potom prichádza do úvahy, len vo výnimočných prípadoch hodných osobitného zreteľa, kedy ani zvýšené bodové ohodnotenie podľa § 6 ods. 2 vyhlášky dostatočne nevyjadruje následky, ktoré sú v dôsledku poškodenia zdravia trvalo obmedzené, alebo celkom stratené.

Dovolací súd dospel k záveru, že právne posúdenie zisteného skutkového stavu v prejednávanej veci zodpovedá právnym záverom vyplývajúcim z ustálenej judikatúry. Súd prvého stupňa správne dospel k záveru (s ktorým sa stotožnil aj odvolací súd), že v prípade žalobkyne sa jedná o výnimočný prípad hodný osobitného zreteľa, keď predovšetkým zohľadnil okrem intenzity bolestí utrpených žalobkyňou i konkrétne dôsledky, aké malo toto poškodenie zdravia na jej životné úkony a najmä skutočnosť, že poškodenie zdravia utrpela v mladom a vysoko produktívnom veku, v čase keď plánovala založiť rodinu, a že po úraze zostala ochrnutá a odkázaná na pomoc iných, pričom prognóza jej zdravotného stavu je trvalá invalidita. Výšku náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia a bolesť stanovil na základe zhodnotenia, ako sa následky úrazu žalobkyne prejavili v jej živote a nakoľko sú možnosti pre uplatnenie v živote a spoločnosti obmedzené v porovnaní s predchádzajúcou kvalitou jej celkového uplatnenia. Tomuto zodpovedá súdom správne odôvodnené zvýšenie náhrady za bolesť vo výške 15-násobku základného bodového ohodnotenia a 30-násobku základného bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia.

Ak právne posúdenie nároku oboma súdmi zodpovedá uvedeným právnym princípom, nie je možné považovať za dôvodné námietky generálneho prokurátora týkajúce sa potreby zvýšenia odškodnenia na 50 a viac násobky s tvrdením, že priznané odškodnenie nevystihuje rozsah miery utrpenia žalobkyne.

Dôvod zasiahnuť do úvahy súdu o výške odškodnenia za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 7 ods. 3 vyhlášky dovolacím súdom, by mohol byť daný len v prípade, ak by bola porušená zásada primeranosti. Preskúmaním veci však dovolací súd dospel k záveru, že táto zásada pri posudzovaní primeranosti zvýšenia odškodnenia v prípade žalobkyne porušená nebola (por. tiež rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 64/2008, 3 Cdo 92/2008, 5 Cdo 49/2012, 7 Cdo 44/2013).

Z vyššie uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že mimoriadnym dovolaním napadnuté rozsudky nespočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.) a konanie nie je postihnuté ani vytýkanou vadou podľa § 243f ods. 1 písm. a/ v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p. Vzhľadom na to, že nie je daný dôvod mimoriadneho dovolania uplatnený generálnym prokurátorom a neboli zistené ani vady konania v zmysle § 243f ods. 1 písm. a/ O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie ako neopodstatnené zamietol (§ 243i a § 243b ods. 1 O.s.p.).

Dovolací súd nepriznal v dovolacom konaní úspešnej žalovanej náhradu trov konania proti žalobkyni, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., § 142 ods. 1 O.s.p.), pretože si trovy v tomto konaní neuplatnila.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.